

Klimaatprogramma

Holland Rijnland en Rijnstreek
2008-2012

Energie voor de toekomst

We doen allemaal mee aan de opwarming van de aarde. Maar we kunnen ook allemaal letten op wat we kopen, op ons energieverbruik, onze auto's. We kunnen de CO₂-uitstoot terugbrengen naar nul. We hebben de oplossing in onze handen. Nu nog de wil om het te doen.

Al Gore – An Inconvenient Truth

Het klimaat verandert

Het klimaat verandert. De gemiddelde temperatuur op aarde stijgt en extreme weersomstandigheden komen steeds vaker voor. Wetenschappers houden de mens verantwoordelijk voor het versterken van het broeikas effect en de daaruit voortvloeiende klimaatverandering.

Het klimaat is het gemiddelde van alle weersomstandigheden over een langere periode op een bepaalde plek. Net als het weer kan ook het klimaat veranderen. Als de temperatuur een paar dagen boven normaal stijgt, is er niets aan de hand. Maar als de temperatuur voor langere tijd hoger wordt, ontstaan er problemen.

Bij alle activiteiten waarvoor fossiele brandstoffen, zoals gas, brandstof of elektriciteit, worden gebruikt, komen broeikasgassen vrij. Deze broeikasgassen, waarvan CO₂ de belangrijkste is, versterken het broeikas effect. Mede hierdoor stijgt de gemiddelde temperatuur op aarde. Ons klimaat verandert hierdoor en dat is een bedreiging voor mens en natuur.¹

Klimaatverandering aanpakken

Zoals Al Gore in zijn film *An Inconvenient Truth* al vertelde, kunnen we gelukkig nog veel doen om de klimaatveranderingen tegen te gaan. In de laatste jaren hebben we al veel gedaan, maar er moet nog veel meer gebeuren. Het is belangrijk dat overheid, bedrijven en burgers hierbij blijven samenwerken.

Landelijk klimaatbeleid

Het kabinet wil van Nederland een van de schoonste en zuinigste energielanden in Europa maken. In het werkprogramma 'Schoon en Zuinig: Nieuwe energie voor het klimaat' staan de ambities van het kabinet voor energiebesparing, duurzame energie en opslag van CO₂ in de grond.

Regionaal Klimaatprogramma

Ook de gemeenten in de regio Holland Rijnland en de Rijnstreek² willen bijdragen aan de oplossing van het klimaatprobleem en hebben daarom hun krachten gebundeld. De klimaatproblematiek stopt immers niet bij de gemeentegrenzen. Samen hebben de gemeenten een ambitieus Klimaatprogramma opgesteld met als doel de jaarlijkse CO₂-uitstoot fors te verminderen. In deze uitgave leest u in het kort wat het Klimaatprogramma inhoudt.

CO₂-uitstoot verminderen

In totaal stoten we in deze regio 2.900 kiloton CO₂ per jaar uit. Het doel van het Klimaatprogramma is om in 2030 jaarlijks 600 kiloton CO₂ minder uit te stoten dan nu het geval is. Tja, zult u zeggen,

¹ Bron: www.milieucentraal.nl

² Alphen aan den Rijn, Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Rijnwoude, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude.

waar praten we dan eigenlijk over? Ter vergelijking: dat is evenveel als de jaarlijkse uitstoot van Leiden of tweemaal die van Alphen aan den Rijn. Het gaat dus om een aanzienlijke verlaging.

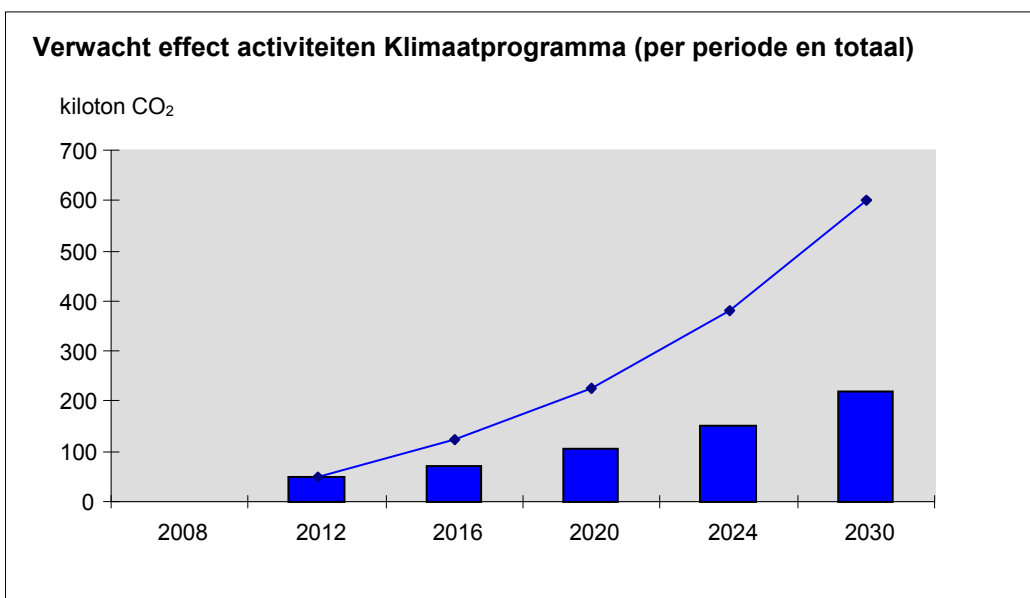
Is meer bomen planten de oplossing?

CO₂-uitstoot kunnen we verminderen door bomen aan te planten. Bomen nemen namelijk CO₂ op uit de lucht en zetten dit om in zuurstof en hout. Een boom neemt ongeveer 20 kg CO₂ per jaar op. En 600 kiloton is 600 miljoen kg. Dit betekent dat we 30 miljoen bomen moeten aanplanten om ons doel te halen. Op een hectare passen ongeveer 400 bomen. Dit betekent dat we zo'n 75.000 hectare grond nodig hebben. Onze regio beslaat slechts 43.133 hectare en daarop willen we ook nog graag wonen en werken. Bomen aanplanten is dus niet de oplossing van het klimaatprobleem. Maar wat dan wel?

Samenwerken aan CO₂-reductie

Er is niet één kant-en-klare oplossing te bedenken voor het klimaatprobleem. Het is belangrijk dat overheid, bedrijven en burgers samenwerken aan verschillende activiteiten die zorgen voor vermindering van CO₂-uitstoot. En dat is waar het Klimaatprogramma Holland Rijnland en Rijnstreek voor staat.

Het Klimaatprogramma beslaat de periode van 2008 tot 2012. In het programma staan afspraken over activiteiten die zorgen voor CO₂-reductie. De verwachting is dat de uitstoot van CO₂ in 2012 met 50 kiloton per jaar is verminderd. In 2012 bekijken de gemeenten of de activiteiten het verwachte effect hebben gehad en maken zij afspraken voor nieuwe activiteiten voor een volgend tijdvak.

Wat doen de gemeenten?

De gemeenten in Nederland willen graag hun bijdrage leveren aan de oplossing van het klimaatprobleem. Daarom hebben alle gemeenten met het kabinet afgesproken dat zij ervoor zorgen dat de gemeentelijke organisaties in 2015 100% klimaatneutraal zijn. Daarnaast dragen de gemeenten op andere manieren bij aan activiteiten die zorgen voor CO₂-reductie.

Organisatie klimaatneutraal maken

Om de gemeentelijke organisatie klimaatneutraal te maken, gaan de regiogemeenten het volgende doen:

- gemeentelijke gebouwen energiezuinig maken;
- wagenpark, brandstoffen en energie duurzaam inkopen;
- openbare verlichting energie-efficiënt maken.

Duurzame energie opwekken

Verder gaan de gemeenten de grootschalige opwekking van duurzame energie stimuleren. Het doel is dat in 2012 5% van de energie die binnen de gemeentegrenzen wordt gebruikt, duurzaam wordt opgewekt door bijvoorbeeld wind, biomassa, waterkracht of warmte- en koudeopslag.

Energiebesparende maatregelen gebruiken bij nieuwbouwprojecten

Nieuwbouwprojecten bieden kansen voor het gebruiken van energiebesparende maatregelen. Om te bepalen waar deze kansen liggen, gebruiken gemeenten de zogenoemde CO₂-kansenkaart. Dit is een plattegrond van de regio waarop te zien is waar mogelijkheden liggen voor energiebesparing, bijvoorbeeld door warmte- en koudeopslag in de bodem.

Bouwaanvragen toetsen

De gemeenten zorgen ervoor dat de medewerkers van de afdeling Bouw- en Woningtoezicht extra instructie en instrumenten krijgen om bouwvergunningaanvragen goed te kunnen toetsen aan de energie-eisen en om tijdens de bouw voldoende toezicht te kunnen houden op de uitvoering van deze eisen.

Energieprestatie huurwoningen verbeteren

De gemeenten gaan afspraken maken met woningcorporaties, professionele verhuurders en andere gebouwbeheerders over het verbeteren van de energieprestatie van huurwoningen, zodat deze minimaal 30% energiezuiniger worden.

Duurzaam vervoer stimuleren

Duurzaam vervoer zorgt voor minder CO₂-uitstoot dan voertuigen op conventionele brandstoffen. De gemeenten gaan daarom het aantal oplaadpunten voor elektrische voertuigen en het aantal tankstations met alternatieve brandstoffen uitbreiden. Ook gaan zij het gebruik van fiets, openbaar vervoer, elektrisch vervoer en alternatieve brandstoffen stimuleren.

Wat kunt u doen?

Ook u kunt een steentje bijdragen in de strijd tegen klimaatverandering door in en om uw huis energie te besparen en meer gebruik te maken van duurzaam vervoer, zoals de fiets, het openbaar vervoer en zuinige auto's en brandstoffen.

Maak uw woning energiezuinig

Het Energieservicepunt (www.energieservicepunt.nl) maakt energie besparen in uw woning heel gemakkelijk. U kunt bij het servicepunt terecht voor:

- een verkenning van de verschillende energiebesparende mogelijkheden voor uw woning, zoals een hr-ketel, isolatie, hr++-glas en zonne-energie;
- informatie over het bestellen van een gecertificeerd energielabel of energieprestatieadvies (EPA);
- informatie over maatregelen, ervaren leveranciers, prijzen en besparingen;
- een vrijblijvende offerte van een erkende en betrouwbare leverancier.

Wijkgerichte aanpak

In sommige wijken waar veel huizen van voor 1970 staan, gaat de gemeente pakketten met energiebesparende maatregelen aanbieden, zoals dak-, vloer- en spouwmuurisolatie of een hr-ketel. Deze maatregelen betekenen voor u in eerste instantie een flinke investering. Maar doordat uw energierekening daalt, verdient u uw investering binnen tien jaar weer terug.

Neem vaker de fiets of openbaar vervoer

Ligt uw bestemming minder dan 10 km weg? Neem dan vaker de fiets in plaats van de auto. De fiets is het minst milieubelastende vervoermiddel. Voor langere afstanden is de fiets echter niet praktisch. In plaats van met de auto naar uw bestemming te gaan, kunt u ook gebruikmaken van het openbaar vervoer. Minder auto's op de weg betekent minder CO₂-uitstoot. Ook verbetert hierdoor de luchtkwaliteit.

Koop een zuinige auto en brandstof

Bent u van plan om binnenkort een nieuwe auto aan te schaffen? Kies dan voor een auto met A-label of een auto op alternatieve brandstof, zoals aardgas of elektriciteit. Dit is minder belastend voor het milieu.

Wat kan uw bedrijf doen?

Ook uw bedrijf kan een belangrijke bijdrage leveren aan de vermindering van CO₂-uitstoot door efficiënt met energie om te gaan en besparende maatregelen uit te voeren die zich binnen vijf jaar terugverdienen.

Voer energiebesparende maatregelen uit

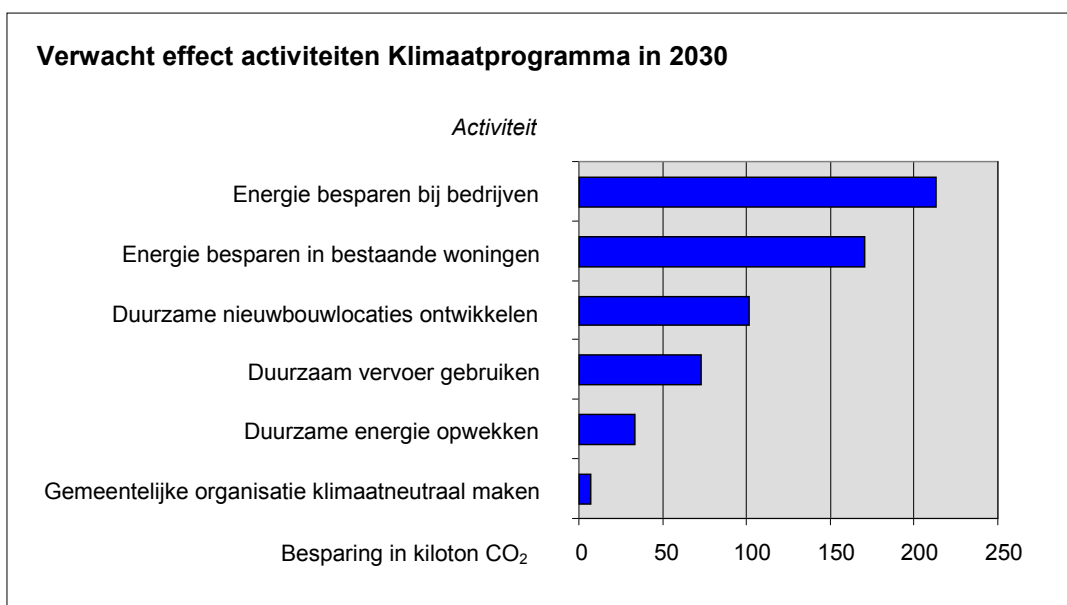
Het Energieservicepunt (www.energieservicepunt.nl) helpt uw bedrijf om energie te besparen. Het servicepunt biedt informatie en praktische hulp bij energiebesparende maatregelen voor verlichting, verwarming en ventilatie.

Uw bedrijf kan bij het servicepunt terecht voor:

- het aanvragen van offertes. Het servicepunt werkt samen met betrouwbare leveranciers en bedrijven;
- uitvoering van maatregelen die veel energie besparen en zich binnen vijf jaar terugverdienen;
- informatie over energieonderzoeken.

Wat levert het op?

Als overheid, bedrijven en burgers samenwerken om de CO₂-uitstoot te verminderen, wat levert dit dan op in 2030?

Zoals u ziet, is de meeste winst te halen bij energiebesparing in bestaande bedrijven en woningen en bij het ontwikkelen van duurzame nieuwbouwlocaties. Dit neemt niet weg dat ook de andere activiteiten een onmisbare bijdrage leveren. Om de doelstellingen van het Klimaatprogramma te halen, is ook uw inzet en betrokkenheid hard nodig. U maakt het verschil!

Meer weten?

De Milieudienst verzorgt de uitvoering van het Klimaatprogramma voor de gemeenten. Kijk voor meer informatie en de uitgebreide versie van het Klimaatprogramma op www.mdwh.nl of neem contact op met de Milieudienst via 071-4083600.